

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny

KPS-4101-002-01/2014

P/14/047

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer, tytuł kontroli i okres objęty kontrolą	P/14/047. Wykorzystanie przez samorzady powiatowe środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Lata 2011-2013.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny.
Kontrolerzy	Bożena Matyjasiak, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 89389 z 1 lipca 2014 r. Leszek Patocki, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 89390 z 1 lipca 2014 r. (akta kontroli str. 1-4)
Jednostka kontrolowana	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Pani Teresa Hernik, Prezes Zarządu PFRON od 6 marca 2014 r. Wcześniej funkcję tę pełnił Pan Jacek Brzeziński (w okresie od 16 sierpnia 2013 r. do 5 marca 2014 r.) oraz Pan Wojciech Skiba (w okresie od 19 czerwca 2008 r. do 15 sierpnia 2013 r.). (akta kontroli str. 5-6)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

W okresie objętym kontrolą, Prezes Zarządu PFRON prawidłowo i terminowo przekazywał samorządom powiatowym środki Funduszu na realizację ustawowych zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych. Prawidłowo sprawował także nadzór nad wykorzystaniem tych środków, ale w relacji do kwot i liczby realizowanych zadań, kontrolę środków przekazywanych na podstawie algorytmu prowadzono w mniejszym zakresie, niż środków przekazanych na realizację programów uchwalonych przez Radę Nadzorczą PFRON.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Przekazywanie samorządom powiatowym środków na pomoc dla osób niepełnosprawnych odbywało się zgodnie z przepisami prawa¹. Zapotrzebowanie na poszczególne rodzaje zadań realizowanych przez samorzady i stopień ich zaspokojenia rozpoznawano w oparciu o dane sprawozdawcze², a środki przekazywane według algorytmu były uzupełniane o ofertę wynikającą z programów uchwalonych przez Radę Nadzorczą. Badania ewaluacyjne i audytowe przyjętych programów skutkowały poprawą efektywności programów i sprawniejszą ich realizacją. Nie prowadzono natomiast ewaluacji ukierunkowanej na ocenę skuteczności wykorzystania przez samorzady środków przekazanych im według algorytmu. Porównywanie skuteczności zadań realizowanych przez powiaty wymaga jednak skorygowania wzorów sprawozdań, do składania których PFRON zobowiązał samorzady, w tym m.in. wykazywania w nich danych o stażach osób niepełnosprawnych (są one dostępne w powiatowych urzędach pracy). Zauważyć jednak należy, że nawet gdy wymagana sprawozdawczość pozwalała analizować koszty jednostkowe, nie wykorzystywano tego do ukierunkowania prowadzonych kontroli lub identyfikowania najskuteczniejszych metod rehabilitacji. Nie poszukiwano w tym zakresie dobrych praktyk w celu ich upowszechnienia wśród samorządów. Na potrzebę tę wskazuje wielkość kwot wskazywanych we wnioskach wpływających do samorządów powiatowych, znacznie przekraczające kwoty dofinansowań PFRON.

¹ Art. 48 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 ze zm.) oraz § 2-5 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 maja 2003 r. w sprawie algorytmu przekazywania środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 88, poz. 808 ze zm.).

² Przekazywane przez zarządy powiatów, w związku z art. 35c ust. 1 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Ustalanie zapotrzebowania na poszczególne rodzaje pomocy oraz dostosowanie zakresu realizowanych zadań do zidentyfikowanych potrzeb

Opis stanu
faktycznego

1.1. W okresie objętym kontrolą, Prezes Zarządu PFRON na początku roku kierował do starostów (prezydentów miast na prawach powiatu) informację o podziale środków przewidzianych w planie finansowym Funduszu według algorytmu, z przeznaczeniem na zadania na rzecz osób niepełnosprawnych, należące do kompetencji samorządów powiatowych. Informacje te zawierały m.in. szczegółowe zasady podziału środków, wykaz zadań, które mogą być finansowane oraz warunki finansowania kosztów związanych z prowadzeniem warsztatów terapii zajęciowej. Na koniec każdego roku przypominał o obowiązku przedstawienia przez zarządy powiatów sprawozdań rzeczowo-finansowych o zadaniach sfinansowanych z otrzymanych środków³.

Prezes Zarządu PFRON⁴ w latach 2011-2013 przekazał 380 samorządom powiatowym według algorytmu⁵, środki Funduszu na realizację zadań z zakresu rehabilitacji osób niepełnosprawnych, należących do ich kompetencji w kwocie 2.139.492,3 tys. zł. Ponadto przekazał im środki na obsługę realizowanych zadań⁶ w kwocie 53.488,4 tys. zł⁷. Na sfinansowanie zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, samorządy powiatowe wydatkowały ogółem 2.131.024,4 tys. zł⁸ (99,6% środków przekazanych), a na obsługę realizowanych zadań – 52.850 tys. zł⁹ (99,1%). W 2011 r. i 2013 r. środki, które otrzymały samorządy na realizację ustawowych zadań, kształtowały się na zbliżonym poziomie – 618.125,3 tys. zł i 650.144 tys. zł. Natomiast w 2012 r. wyniosły 871.222.561 zł i były wyższe od przekazanych w 2011 r. o 40,9%, a w 2013 r. – o 34%. Zaplanowanie większych środków na ten cel w 2012 r. w planie finansowym PFRON było możliwe dzięki przewidywanemu wzrostowi przychodów z tytułu wpłat pracodawców, w porównaniu z 2011 r. Prezes PFRON wykonał więc dyspozycję Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych, określoną w kierunkach działań PFRON na lata 2012-2013¹⁰, aby przy opracowywaniu planów rzeczowo-finansowych na lata 2012-2013 uwzględnić możliwość pełniejszego zaspokojenia potrzeb osób niepełnosprawnych przy ustalaniu wysokości środków przekazywanych na podstawie algorytmu samorządom powiatowym na realizację zadań ustawowych w zakresie szkolenia, rehabilitacji zawodowej i zatrudnienia, a także likwidacji barier funkcjonalnych.

Rada powiatu określa, w formie uchwały, zadania, na które przeznacza środki Funduszu otrzymane z podziału według algorytmu¹¹. Analiza rocznych sprawozdań z realizacji zadań finansowych przez samorządy powiatowe ze środków PFRON za lata 2011-2013 r. wykazała, że samorządy podawały w nich, oprócz danych dotyczących realizacji zadań (kwota i liczba osób), także dane dotyczące liczby złożonych wniosków na niektóre rodzaje zadań. W zakresie zadań dotyczących rehabilitacji zawodowej stwierdzono, że najczęściej wniosków złożono w ramach zadania *Finansowanie szkoleń organizowanych przez kierownika powiatowego urzędu pracy*. Wystąpiło o przeszkolenie: 1.680 osób – w 2011 r., 1.792 – w 2012 r. i 1.585 – w 2013 r., a faktycznie ze szkoleń skorzystało: 997, 1.253 i 856 osób. W zakresie rehabilitacji społecznej, największym zainteresowaniem cieszyło się dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych oraz dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych. O dofinansowanie pierwszego z zadań ubiegały się w latach 2011-2013 odpowiednio: 168.676, 180.110 i 163.924 osoby. Dofinansowanie z tego tytułu otrzymało: 52.648 (31,2%), 136.038 (75,5%) i 60.282 (36,8%) osoby. O dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych ubiegały się w tych latach

³ Por. art. 35c ust. 1 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

⁴ Jak wyżej – art. 48 ust. 1 pkt 1 oraz § 2-5 rozporządzenia w sprawie algorytmu przekazywania środków PFRON.

⁵ Podstawę obliczeń do podziału środków PFRON w roku bieżącym w zakresie danych osobowych stanowią dane GUS.

⁶ Por. § 7 rozporządzenia w sprawie algorytmu przekazywania środków PFRON. Środki PFRON określone algorytmem powiększa się o faktycznie poniesione koszty obsługi zadań realizowanych przez samorząd, jednak nie więcej niż o 2,5% środków wykorzystanych na realizację zadań z za-kresu rehabilitacji osób niepełnosprawnych.

⁷ Z tego: w 2011 r – 15.454 tys. zł, w 2012 r. – 21.780,5 tys. zł, w 2013 r. – 16.253,9 tys. zł.

⁸ Z tego w 2011 r. - 616.889,2 tys. zł, w 2012 r. – 864.767,4 tys. zł, w 2013 r. – 649.367,8 tys. zł.

⁹ Z tego: w 2011 r. – 15.321, tys. zł, w 2012 r. – 21.363,8 tys. zł, w 2013 r. – 16.165,2 tys. zł.

¹⁰ Ogólne kierunki działań na lata 2012 i 2013 zostały przedstawione na str. 11-12 dokumentu pn. *Założenia do planu rzeczowo-finansowego PFRON na rok 2011*, opracowanego przez Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych i przekazane Prezesowi Zarządu PFRON w dniu 3 sierpnia 2010 r.

¹¹ Art. 35a ust. 3 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

odpowiednio: 38.194, 51.579 oraz 38.926 osób. Otrzymało je: 15.747 (41,2%), 32.299 (62,6%) oraz 14.579 (37,5%) osób.

Środki przekazywane przez PFRON samorządom powiatowym nie zaspokajały zgłoszonych potrzeb. Np. w latach 2011-2013 w dziedzinie rehabilitacji zawodowej największą pulę środków przeznaczono na zwrot kosztów wyposażenia stanowisk pracy. W stosunku do zgłoszonych potrzeb przekazane kwoty stanowiły w kolejnych latach: 41,9%, 60,6% i 48,0%. Drugą co do wielkości pozycją wydatków na rehabilitację zawodową było Jednorazowe dofinansowanie rozpoczęcia działalności gospodarczej, rolniczej lub wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej. W latach 2011-2013 dofinansowanie w stosunku sumy kwot zgłoszonych we wnioskach wyniosło kolejno 37,3%, 55,9% i 43,2%. W zakresie rehabilitacji społecznej największe wydatki, dla których rejestrowano kwoty zgłoszonych wniosków, ponoszono na dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze. W latach 2011-2013 dofinansowanie w stosunku sumy kwot zgłoszonych we wnioskach wyniosło kolejno: 69,3%, 83,0% i 64,0%.

Ze sprawozdań rocznych złożonych przez samorządy powiatowe wynika także, że w 2012 r., gdy środki otrzymane z podziału według algorytmu były przejściowo wyższe niż w 2011 r. i 2013 r., wydatkowały one większe kwoty m.in. na następujące zadania: z zakresu rehabilitacji zawodowej:

- zwrot kosztów zatrudnienia pracowników pomagających pracownikowi niepełnosprawnemu w pracy – 423,7 tys. zł, tj. o 42,4% więcej niż w 2011 r. (297,5 tys. zł);
- zwrot kosztów wyposażenia stanowisk pracy – 60.992,3 tys. zł, tj. o 163% więcej niż w 2011 r. (23.187,3 tys. zł);
- finansowanie szkoleń organizowanych przez kierownika powiatowego urzędu pracy – 2.469 tys. zł, tj. o 36,4% więcej niż w 2011 r. (1.810,2 tys. zł);

oraz na następujące zadania z zakresu rehabilitacji społecznej:

- dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych – 109.436,5 tys. zł, tj. o 186% więcej niż w 2011 r. (38.257,5 tys. zł);
- dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych – 109.735,5 tys. zł, tj. o 112,7% więcej niż w 2011 r. (51.584,1 tys. zł);
- dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki – 13.298,3 tys. zł, tj. o 144,6% więcej niż w 2011 r. (5.436,3 tys. zł);
- zadania zlecane fundacjom i organizacjom pozarządowym – 6.112,7 tys. zł, tj. o 167,5% więcej niż w 2011 r. (2.285,3 tys. zł).

Proporcja wykorzystania środków PFRON przez samorządy powiatowe w latach 2011-2013 na zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej utrzymywała się na zbliżonym poziomie, tj. odpowiednio: 9,6% i 90,4% w 2011 r., 13,3% i 86,7% (wydatkowanej kwoty ogółem) – w 2012 r. oraz 10% i 90% (wydatkowanej kwoty ogółem) – w 2013 r. W ramach wydatków poniesionych na rehabilitację zawodową największy udział w kwocie wydatkowanej ogółem miały w tych latach wydatki na jednorazowe dofinansowania na rozpoczęcie działalności rolniczej lub wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej oraz na zwrot kosztów wyposażenia stanowisk pracy – odpowiednio 4% i 3,8% w 2011 r., 4,5% i 7% – w 2012 r. oraz 3,4% i 4,7% – w 2013 r. W ramach kwot poniesionych na rehabilitację społeczną w latach 2011-2013 największy udział w kwocie wydatkowanej ogółem miały wydatki na pokrycie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej oraz na dofinansowanie zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych, tj. odpowiednio: 56% i 18,5% w 2011 r., 41,3% i 17,7% – w 2012 r. oraz 55,8% i 16,9% – w 2013 r.

Samorządy powiatowe corocznie informowały PFRON o niewystarczających środkach przeznaczonych na realizację zadań z zakresu rehabilitacji osób niepełnosprawnych. W latach 2011-2013 do Prezesa Zarządu PFRON wpłynęło 117 pism o przyznanie dodatkowych środków. Podnoszono w nich m.in. że największe niedobory finansowe występują w: dofinansowaniu zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze (np. powiat wałbrzyski wskazał, że kwota przeznaczona na ww. zadanie w 2013 r. wystarczyła tylko do listopada 2013 r.), dofinansowaniu uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym (np. powiat piotrkowski podał, że w 2013 r. wpłynęło 481 wniosków, z których tylko 112 zostało rozpatrzonych pozytywnie, tj. 23%), dofinansowaniu kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej (np. samorząd płocki podał, że od sześciu lat cztery warsztaty funkcjonują w oparciu o te same środki, co nie

pozwała w sposób optymalny realizować założeń rehabilitacyjnych i terapeutycznych, w tym zasadniczej rehabilitacji zawodowej).

Biuro Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych, w piśmie z 28 grudnia 2011 r., skierowanym do organizacji prowadzących warsztaty terapii zajęciowej, zajęło stanowisko, że dofinansowanie zadań realizowanych przez samorządy ze środków PFRON jest formą częściowego wsparcia, a nie pokrywaniem w całości kosztów realizacji zadań własnych samorządu i szczególnie powinności w stosunku do osób niepełnosprawnych nie mogą spoczywać wyłącznie na organach administracji rządowej, ponieważ każda z tych osób jest też pełnoprawnym członkiem społeczności lokalnej, której władze powinny starać się dbać o dobro wszystkich mieszkańców, a więc również osób niepełnosprawnych.

1.2. W okresie objętym kontrolą samorządy powiatowe, poza algorytmem, realizowały ze środków PFRON zadania określone w programach: *Junior – program aktywizacji zawodowej absolwentów niepełnosprawnych*, *Programie wyrównywania różnic między regionami II*, *Pilotażowym programie „Aktywny Samorząd”*. Programy zostały przyjęte przez Radę Nadzorczą PFRON (odpowiednio w 2002 r., w 2009 r. i w 2012 r.) i były uzupełnieniem oferty pomocy ze środków PFRON oraz puli środków przewidzianych na realizację zadań ustawowych samorządów powiatowych.

Przesłankami do uruchomienia programu *Junior*¹² była trudna sytuacja młodych osób niepełnosprawnych w wieku 15-34 lata na rynku pracy. Według przeprowadzonych przez PFRON badań – w II kwartale 2001 r. stopa bezrobocia osób niepełnosprawnych wynosiła 36,8% w grupie 15-24 lata, 20% w grupie 25-29 lat i 33,3% – w grupie 30-34 lata, wyraźnie spadając po 45 roku życia. PFRON ustalił, że cechą charakterystyczną dla populacji osób młodych (absolwentów szkół) jest brak możliwości znalezienia jakiegokolwiek zatrudnienia, nie tylko wkrótce po ukończeniu kształcenia, ale także w dłuższym okresie. Celem programu było umożliwienie wejścia w życie zawodowe (odbycie stażu, zdobycie zatrudnienia) młodym osobom niepełnosprawnym. Program jest uzupełnieniem działań realizowanych przez urzędy pracy w ramach kolejnych edycji Krajowego Programu Aktywizacji Zawodowej absolwentów *Pierwsza Praca*, z wykorzystaniem środków Funduszu Pracy (m.in. na poradnictwo zawodowe i doradztwo – w ramach tego programu). W programie miały uczestniczyć w pierwszej kolejności samorządy z terenu powiatów o stopie bezrobocia wyższej od przeciętnej w kraju, a warunkiem uczestnictwa w programie było m.in. zapewnienie pracodawcom przystępującym do programu aktywnej pomocy służb zatrudnienia, w szczególności doradcy zawodowego, w kontaktach z potencjalnymi stażystami. Realizatorami programu były powiatowe urzędy pracy i oddziały PFRON. W 2011 r. w programie uczestniczyły 62 samorządy powiatowe, którym oddziały PFRON wypłaciły 2.865,5 tys. zł. W wyniku realizacji programu 499 absolwentów niepełnosprawnych ukończyło staż u pracodawcy, a 179 uzyskało zatrudnienie w ciągu 6 miesięcy po jego odbyciu. W 2012 r. w programie uczestniczyło 71 powiatów, którym oddziały PFRON wypłaciły 3.156,5 tys. zł. W wyniku realizacji programu 618 absolwentów niepełnosprawnych ukończyło staż u pracodawcy, a 253 uzyskało zatrudnienie. W 2013 r. uczestnikami programu było 65 powiatów, którym Oddziały PFRON wypłaciły 3.825,6 tys. zł. W wyniku realizacji programu 569 absolwentów ukończyło staż u pracodawcy, a 256 uzyskało zatrudnienie.

Z *Raportu końcowego z badania ewaluacyjnego on going programu PFRON „Junior – program aktywizacji zawodowej absolwentów niepełnosprawnych”*¹³ wynika, iż jego skuteczność została oceniona w pierwszej kolejności na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych wśród uczestników. *Większość uczestników uczestniczących w badaniu (...) zgodziła się lub raczej się zgodziła, że dzięki stażowi: potrafią lepiej wykonywać obowiązki zawodowe (85% badanych), mają znacznie większe szanse na zatrudnienie (73%), udało im się lepiej sprecyzować swoje plany i preferencje związane z pracą zawodową (69%) oraz wzrosła ich chęć do pracy (85%).* Z badań wynikało też, że średniorocznie w każdym powiecie uczestniczącym w programie zorganizowano 1,27 stażu dla niepełnosprawnych bezrobotnych absolwentów więcej, niż w powiatach

¹² Uchwała nr 17/2002 Rady Nadzorczej PFRON z 23 kwietnia 2002 r. w sprawie zatwierdzenia programu pn. *Junior – program aktywizacji zawodowej absolwentów niepełnosprawnych*. Została ona zmieniona uchwałami RN PFRON nr 17/2003 z 25 marca 2003 r., nr 26/2004 z 8 września 2004 r. i nr 3/2006 z 9 lutego 2006 r.

¹³ Raport opracowany w 2012 r. na zlecenie PFRON przez firmę zewnętrzną. Badanie przeprowadzono w powiatach uczestniczących w tym programie w latach 2008-2011 i w wybranych powiatach niebiorących w nim udziału (stanowiły one grupę porównawczą).

nieuczestniczących, co daje średniorocznie w skali programu blisko 60 staży rocznie, które były efektem netto tego programu.

Uruchomienie w 2009 r. *Programu wyrównywania różnic między regionami II* miało związek z realizacją przepisów prawa¹⁴, stanowiących, że środki Funduszu przeznacza się m.in. na realizację działań wyrównujących różnice między regionami, w jednostkach samorządu terytorialnego na terenie, których stopa bezrobocia jest wyższa niż 110% średniej stopy bezrobocia w kraju lub nie utworzono warsztatu terapii zajęciowej albo zakładu aktywności zawodowej. Ponadto, cel programu – wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych, zamieszkujących regiony słabo rozwinięte gospodarczo i społecznie w dostępie do rehabilitacji zawodowej i społecznej, wpisywał się w cel strategiczny, wskazany w Narodowych Strategicznych Ramach Odniesienia 2007-2013¹⁵. Zgodnie z zasadami określonymi przez Radę Nadzorczą PFRON¹⁶, realizatorami programu mogły być m.in. samorządy powiatowe należące do podregionów, w których PKB jest niższy niż 90% PKB na jednego mieszkańca w kraju lub stopa bezrobocia w podregionie jest wyższa niż 110% średniej stopy w kraju lub w powiecie, na terenie którego jest ona wyższa niż 110%. Program przewiduje 7 obszarów wsparcia, przy czym powiaty są realizatorami w 6 obszarach¹⁷. W latach 2011-2013 w Programie uczestniczyło 308 samorządów powiatowych. Na realizację 1.019 zawartych umów, PFRON wypłacił samorządom 151.439,2 tys. zł. W ramach realizowanych projektów w podziale na obszary, pomoc otrzymało: w obszarze B – 221.099, C – 82, D – 51.843, E – 413, F – 30 i G – 603 osoby niepełnosprawne.

Jedną z przesłanek do uruchomienia w 2012 r. pilotażowego programu *Aktywny samorząd* była niepewna sytuacja PFRON w zakresie statusu prawnego¹⁸. Program miał przygotować samorządy powiatowe na przejęcie dotychczasowych programów PFRON przewidujących wsparcie osób fizycznych w procesie rehabilitacji społecznej i zawodowej, których realizacja w nowym stanie prawnym miała być wygaszona. Ponadto, w wyniku diagnozy wydatków w adresowanych do osób niepełnosprawnych programach *Pegaz* i *Homer* w latach 2008-2009¹⁹ przyjęto, że należy zmienić sposób redystrybucji środków dla samorządów powiatowych – przekazywać środki, które do tej pory były w gestii oddziałów Funduszu, na szczebel samorządowy (do powiatów). Przesłanką do uruchomienia programu *Aktywny samorząd* były też wnioski wynikające z *Ogólnopolskiego badania sytuacji potrzeb i możliwości osób niepełnosprawnych* zrealizowanego w latach 2008-2010, że jakość życia osób niepełnosprawnych w zasadniczym stopniu związana jest z jakością funkcjonowania społeczności lokalnych, w tym władzy i administracji szczebla powiatowo-gminnego²⁰. W Funduszu analizowano też stan faktyczny związany z realizacją przez samorząd powiatowy

¹⁴ Art. 47 ust. 1 pkt 1 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

¹⁵ Tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej. Dokument ten stanowił m.in., że wyrównywanie szans rozwojowych grup społecznych i obszarów geograficznych odbywa się głównie przez eliminowanie barier stojących na przeszkodzie zwiększania mobilności zawodowej, społecznej i przestrzennej oraz zapewniania równego dostępu do infrastruktury społecznej technicznej.

¹⁶ W okresie objętym kontrolą w zakresie realizacji Programu obowiązywały uchwały Rady Nadzorczej PFRON: nr 9/2009 z 17 marca 2009 r. w sprawie zatwierdzenia *Programu wyrównywania różnic między regionami II*, oraz 4 uchwały zmieniające ten program: nr 2/2010 z 27 maja 2010 r., nr 2/2012 z 28 marca 2012 r., nr 8/2012 z 18 lipca 2012 r. i nr 9/2013 z 3 grudnia 2013 r.

¹⁷ Owe obszary, to: B – likwidacja barier w zakładach opieki zdrowotnej, urzędach i placówkach edukacyjnych w zakresie umożliwienia osobom niepełnosprawnym poruszania się i komunikowania; C – tworzenie spółdzielni socjalnych osób prawnych; D – likwidacja barier transportowych; E – dofinansowanie wymaganego wkładu własnego w projektach dotyczących aktywizacji i (lub) integracji osób niepełnosprawnych; F – tworzenie warsztatów terapii zajęciowej, gdy na terenie powiatu brak jest takiego warsztatu; G – skierowanie do powiatów poza algorytmem dodatkowych środków na finansowanie zadań ustawowych dotyczących rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych (obszar G – dodany na podstawie uchwały Rady Nadzorczej PFRON nr 2/2012 z 28 marca 2012 r.).

¹⁸ Zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 2009 r. Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1241 ze zm.), z dniem 1 stycznia 2012 r. PFRON tracił osobowość prawną.

¹⁹ Dokument z 9 marca 2012 r. opracowany przez Wydział Programowania i Realizacji Zadań PFRON.

²⁰ Z badań wynikało, że jakość życia osób niepełnosprawnych w zasadniczym stopniu związana jest z jakością funkcjonowania społeczności lokalnych, w tym władzy i administracji szczebla powiatowo-gminnego. Powinna ona, oprócz rozwinięcia swojego rozumienia problemów osób niepełnosprawnych, otrzymać także silniejsze niż dotąd wsparcie finansowe dla działań prowadzonych na rzecz tych osób.

zadań ustawowych²¹, w tym potrzeby wynikające ze sprawozdań z realizacji zadań przez powiaty. Ustalono, że najważniejszym ograniczeniem w dostępie osób niepełnosprawnych do instrumentów wsparcia realizowanych przez samorząd powiatowy jest brak wpływu PFRON na wybór przez radę powiatu ustawowo przypisanych zadań, na które przeznaczane są środki przekazane przez PFRON według algorytmu.

Powyższe czynniki, a także dążenie do kompleksowego działania, którego podstawowym celem powinno być przygotowanie osób zagrożonych wykluczeniem do aktywnego życia w społeczeństwie²², miało wpływ na uruchomienie w marcu 2012 r.²³ pilotażowego programu *Aktywny samorząd*. Jego celem było wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo beneficjentów pomocy (osoby niepełnosprawne, które są uprawnione do ubiegania się o dofinansowanie – adresaci pomocy) w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji, przez likwidację barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową. Program obejmował w 2012 r. 9 obszarów wsparcia²⁴. W 2012 r. w programie uczestniczyły 373 samorządy powiatowe, które ze środków przekazanych przez PFRON wydatkowały 36.698,3 tys. zł na realizację 7.284 wniosków o dofinansowanie. W ramach tych wniosków, w podziale na obszary, pomoc otrzymało: A – 389, B1 – 1.380, B2 – 727, B3 – 269, C – 1.990, D – 1.623, E – 224 i F – 682 osoby niepełnosprawne. Największe wydatki (20.111.482 zł) samorządy poniosły na realizację pomocy w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym. W 2013 r. struktura programu uległa zmianom, tj. podzielono go na III moduły, w ramach modułów na obszary oraz w ich ramach na zadania. Najistotniejsza zmiana dotyczyła wprowadzenia w obszarze C (likwidacja barier w poruszaniu się) możliwości dofinansowania pomocy w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, w utrzymaniu jej sprawności technicznej, a także refundacji kosztów dojazdu adresata programu na spotkanie z ekspertem PFRON lub kosztów dojazdu tego eksperta na spotkanie z adresatem programu. Wprowadzono także nowe zadanie ujęte w module II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym, którego realizatorem był również samorząd powiatowy. W 2013 r. 380 samorządów na realizację 27.346 wniosków wydatkowało 97.801 tys. zł, tj. prawie trzykrotnie więcej niż w 2012 r. Przyczynami niższego stopnia realizacji w 2012 r. wypłat środków PFRON przez samorządy powiatowe był m.in. przedłużający się proces zawierania z nimi porozumień i umów w sprawie realizacji programu, nie dość skuteczna akcja informacyjna (przede wszystkim na poziomie lokalnym), określenie limitów środków PFRON w szczególności na poziomie każdego zadania. W celu poprawy stopnia wydatkowania środków w 2013 r., PFRON podjął środki zaradcze. Polegały one m.in. na ograniczeniu liczby przyznawanych limitów środków dla powiatów do dwóch w ramach modułu I oraz jednego w ramach modułu II. W ramach realizowanych w 2013 r. wniosków w podziale na moduły i obszary pomoc otrzymało: Moduł I – A1²⁵ – 564, A2²⁶ – 557, B1 – 3.519, B2 – 476, C1²⁷ – 1.294, C2²⁸ – 1.184, C3²⁹ – 577, C4³⁰ – 18, D

²¹ Określonych w art. 35a ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

²² Jedno z założeń polityki społecznej.

²³ Uchwała nr 3/2012 Rady Nadzorczej PFRON z 28 marca 2012 r. w sprawie zatwierdzenia pilotażowego programu *Aktywny samorząd*.

²⁴ A – pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu, B1 – pomoc w zakupie specjalistycznego sprzętu komputerowego wraz z oprogramowaniem, B2 – pomoc w zakupie urządzeń lektorskich, B3 – pomoc w zakupie urządzeń brajlowskich, B4 – dofinansowanie szkoleń w zakresie nabytego w ramach programu sprzętu komputerowego i oprogramowania lub urządzeń lektorskich albo brajlowskich, C – pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego w napędzie elektrycznym, D – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym, E – pomoc w uzyskaniu prawa jazdy kategorii B, F – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej przez zapewnienie opieki dla osoby zależnej.

²⁵ A1 – dofinansowanie zakupu i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu.

²⁶ A2 – dofinansowanie lub refundacja kosztów uzyskania prawa jazdy kategorii B.

²⁷ C1 – dofinansowanie zakupu wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym.

²⁸ C2 – dofinansowanie lub refundacja kosztów utrzymania sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym.

²⁹ C3 – dofinansowanie zakupu protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, refundacja kosztów dojazdu adresata programu na spotkanie z ekspertem PFRON lub kosztów dojazdu tego eksperta na spotkanie do adresata.

³⁰ C4 – dofinansowanie lub refundacja kosztów utrzymania sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny, refundacja kosztów dojazdu adresata programu na spotkanie z ekspertem PFRON lub kosztów dojazdu tego eksperta na spotkanie do adresata.

– 1.196,a Moduł II – 17.961 osób niepełnosprawnych. W strukturze zrealizowanych przez samorządy powiatowe wydatków największy udział miało dofinansowanie lub refundacja kosztów uzyskania wykształcenia na poziomie wyższym (43.666,9 tys. zł, tj. 44,6%) oraz dofinansowanie zakupu wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym (20.904,7 tys. zł, tj. 21,4%).

Z przeprowadzonego na zlecenie PFRON *Badania ewaluacyjnego on-going Programu PFRON „Aktywny samorząd”*³¹, którego celem była ocena przebiegu i wyników programu realizowanego w 2012 r. wynika m.in., że został on bardzo dobrze oceniony przez beneficjentów.

Uchwalenie w dniu 29 sierpnia 2014 r. przez Sejm RP zmian legislacyjnych pozostawiło PFRON w dotychczasowej formie prawnej, co spowodowało, że ustala prawną przyczyną przekazania pilotażowego programu *Aktywny samorząd* do realizacji przez samorząd powiatowy. W związku z powyższym Zarząd PFRON rozważa celowość wprowadzenia ewentualnych modyfikacji w programie.

(akta kontroli str. 7-597, 602-1292, 1771-1831)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w przedstawnym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w zbadanym zakresie.

2. Pomiar realizacji zadań wykonywanych przez samorządy powiatowe

Opis stanu
faktycznego

Prezes Zarządu PFRON przekazuje środki finansowe samorządom powiatowym na dany rok według algorytmu³². Kwotę środków ustala się według wzoru algorytmu³³. Decyzje, co do określenia zadań, na które przeznaczane są środki PFRON, podejmuje rada powiatu w formie uchwały³⁴.

Na podstawie sprawozdań z realizacji zadań finansowanych ze środków przekazywanych według algorytmu ustalono, iż przeciętne jednostkowe koszty realizacji poszczególnych zadań przez wszystkie samorządy powiatowe były zróżnicowane.

Np. jednostkowy koszt realizacji zadania *Zwrot wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy dla osób niepełnosprawnych poszukujących pracy i niepozostających w zatrudnieniu*³⁵ wyniósł w 2011 r. 3,4 tys. zł, najwyższy był w m. Opole lubelskie (292,6% średniej – 9,9 tys. zł), najniższy w pow. dzierzoniowskim (1,2% średniej – 40 zł). W 2012 r. wzrósł do 4,1 tys. zł, najwyższy był w pow. monieckim (238,2% średniej – 9,7 tys. zł), najniższy w pow. kępińskim (0,7% średniej – 30 zł). W 2013 r. wyniósł 4,4 tys. zł, najwyższy był w m. Toruń (268,4% średniej – 11,7 tys. zł), najniższy w m. Mysłowice (0,6% średniej – 25 zł).

Jednostkowy koszt realizacji zadania *Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych*³⁶ wyniósł w 2011 r. 3,3 tys. zł, najwyższy był w pow. łódzkim wschodnim (481,9% średniej – 15,8 tys. zł), najniższy w pow. golubsko-dobrzyńskim (9,2% średniej – 302 zł). W 2012 r. zwiększył się do 3,4 tys. zł, najwyższy był w pow. grójeckim (844,5% średniej – 28,7 tys. zł), najniższy w pow. radziejowskim (24,2% średniej – 821 zł). W 2013 r. wyniósł 3,5 tys. zł, najwyższy był w m. Nowy Sącz (1.102,8% średniej – 38,7 tys. zł), najniższy w pow. namysłowskim (15,2% średniej – 534 zł).

Jednostkowy koszt realizacji zadania *Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów*³⁷ wyniósł w 2011 r. 585 zł, najwyższy był w pow. łódzkim wschodnim (313,7% średniej – 1,8 tys. zł), najniższy w pow. brzeskim (22,9% średniej – 134 zł). W 2012 r. wzrósł do 680 zł, najwyższy był w m.st. Warszawa (240,1% średniej – 1,6 tys. zł), najniższy w pow. siedleckim (30,1% średniej – 205 zł). W 2013 r. zmniejszył się do 616 zł, najwyższy był

³¹ Dokument z lipca 2014 r.

³² Art. 48 ust. 1 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

³³ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 maja 2003 r. w sprawie algorytmu przekazywania środków PFRON samorządom wojewódzkim i powiatowym.

³⁴ Art. 35a ust. 3 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz art. 2 i art. 4 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2013 r., poz.595 ze zm.).

³⁵ Art. 11 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

³⁶ Jak wyżej – art. 35a ust. 1 pkt 7 lit. d.

³⁷ Jak wyżej – art. 35a ust. 1 pkt 7 lit. c.

w pow. piaseczyńskim (273,2% średniej – 1,7 tys. zł), najniższy w m. Siedlce (30,2% średniej – 186 zł).

Jednostkowy koszt realizacji zadania *Wyposażenie stanowisk pracy*³⁸ wyniósł w 2011 r. 27,4 tys. zł, najwyższy był w pow. lubartowskim (182,2% średniej – 50 tys. zł), najniższy w m. Lublin (34,6% średniej – 9,5 tys. zł). W 2012 r. zwiększył się do 34,2 tys. zł, najwyższy był w pow. wrocławskim (409,3% średniej – 140 tys. zł), najniższy w pow. konińskim (29,2% średniej – 10 tys. zł). W 2013 r. wyniósł 33,4 tys. zł, najwyższy był w pow. tarnogórskim (164,6% średniej – 55 tys. zł), najniższy w pow. konińskim (20,9% średniej – 7 tys. zł).

Jednostkowy koszt realizacji zadania *Szkolenia organizowane przez kierownika powiatowego urzędu pracy*³⁹ wyniósł w 2011 r. 1,8 tys. zł, najwyższy był w pow. pieszewskim (330,4% średniej – 6 tys. zł), najniższy w pow. kętrzyńskim (3,9% średniej – 70 zł). W 2012 r. wzrósł do 2 tys. zł, najwyższy był w m. Wrocław (487,5% średniej – 9,6 tys. zł), najniższy w pow. łódzkim wschodnim (16% średniej – 315 zł). W 2013 r. wyniósł 1,6 tys. zł, najwyższy był w pow. stargardzkim (391% średniej – 6,4 tys. zł), najniższy w pow. dębickim (3% średniej – 50 zł).

W zakresie zadań finansowanych ze środków przekazanych według algorytmu nie były prowadzone analizy dotyczące ewentualnych różnic w skuteczności i kosztach jednostkowych realizacji przez powiaty poszczególnych rodzajów zadań. Przyczyną jest nieposiadanie przez PFRON szczegółowej dokumentacji dotyczącej realizowanych zadań, ponieważ realizatorem tych zadań jest samorząd powiatowy⁴⁰. Natomiast Zarząd Funduszu realizuje swoje uprawnienia wobec powiatów⁴¹, w zakresie sprawowania kontroli nad wykorzystaniem środków Funduszu przekazywanych na realizację ustawowych zadań.

(akta kontroli str. 171, 1770-1771)

*Ustalone
nieprawidłowości
Uwagi dotyczące
badanej działalności*

W działalności Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Mimo braku formalnego obowiązku analizowania przez PFRON kosztów jednostkowych zadań realizowanych przez samorządy powiatowe, a finansowanych ze środków przekazanych według algorytmu, NIK zwraca uwagę na korzyści wynikające z tej analizy. Wyniki takich analiz mogłyby stanowić podstawę do doboru podmiotów do skontrolowania (przy ocenie ryzyk związanych z tworzeniem planu kontroli) oraz służyć identyfikowaniu najskuteczniejszych metod rehabilitacji, modyfikowaniu zasad wykorzystania środków z algorytmu, a także identyfikowaniu i popularyzowaniu najlepszych praktyk w tej dziedzinie. Zbieranie i analizowanie danych dotyczących jednostkowych kosztów realizacji zadań przez poszczególne powiaty, np. w zakresie dofinansowania likwidacji barier architektonicznych i zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów, mogłyby być przydatne do ewentualnej korekty systemowych zasad podziału środków. W odniesieniu do realizowanego przez samorządy powiatowe zadania *Zwrot wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy*, NIK zwraca uwagę, że pozycja ta obejmuje grupę bardzo zróżnicowanych instrumentów, jak staże, szkolenia, prace interwencyjne, badania lekarskie, przejazdy itp. Zdaniem NIK, uzyskiwaniu w tym zakresie użytecznej informacji służyć może wydzielenie w sprawozdawczości nie tylko szkoleń, ale np. także staży i ewentualnie innych instrumentów, które są dofinansowywane w ramach programów przyjętych przez Radę Nadzorczą (danymi w tym zakresie dysponują powiatowe urzędy pracy).

W odniesieniu do zadania polegającego na dofinansowaniu sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych ustalenia kontroli uzasadniają kolejną uwagę. Agregowanie w jednej pozycji danych z tego zakresu sprawia, że niemożliwe jest nawet wstępne zidentyfikowanie przyczyn dużych różnic w kosztach jednostkowych występujących między poszczególnymi powiatami.

Zdaniem NIK, decydowanie przez radę powiatu, na jakie zadania przeznaczy środki z algorytmu, nie ogranicza PFRON w kwestii sprawowania nadzoru obejmującego celowość i skuteczność ich

³⁸ Art. 26e ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

³⁹ Jak wyżej – art. 40.

⁴⁰ Jak wyżej – art. 35a. Analiz i porównań efektywności wykorzystania przekazanych środków można dokonać jedynie na podstawie dokumentów źródłowych znajdujących się w jednostkach organizacyjnych powiatu.

⁴¹ Jak wyżej – art. 51 ust. 3 pkt 6.

wykorzystania. Do oceny prawidłowości wykorzystania środków PFRON stosuje się bowiem przepisy o finansach publicznych⁴². Według nich⁴³, wydatki publiczne powinny być dokonywane: w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasad: a) uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów, b) optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów. Obowiązujące regulacje prawne stanowią też⁴⁴, że kontrola obejmuje badanie stanu faktycznego i prawnego w zakresie wykorzystania środków PFRON, co do zgodności z prawem, celowości wykorzystania tych środków i oszczędności wydatków oraz zachowania zasady uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w zbadanym zakresie.

3. Przestrzeganie zasad uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów oraz optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów

3.1. Powiat jest zobowiązany do przekazywania co kwartał do PFRON *Sprawozdania rzeczowo-finansowego*. Dane zawarte w sprawozdaniach wykorzystywano w PFRON do analizy struktury wydatkowanych środków, z podziałem na poszczególne zadania oraz jednostki samorządu powiatowego. Wyliczany był średni koszt realizacji poszczególnych zadań a także monitorowano liczbę osób niepełnosprawnych objętych działaniami w zakresie rehabilitacji. Na podstawie danych zawartych w sprawozdaniach sporządzano również raporty, przekazywane do Biura Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych, a także sprawozdania roczne z wykonania planu finansowego PFRON, akceptowane przez Radę Nadzorczą PFRON.

Według danych zawartych w tych dokumentach, w 2011 r. były powiaty, które nie realizowały w ogóle wsparcia polegającego na likwidacji barier architektonicznych, technicznych i komunikowaniu się a niektóre wykonywały to zadanie w ograniczonym zakresie (1-2% wszystkich środków na rehabilitację społeczną). W strukturze wydatków na rehabilitację społeczną, udział środków kierowanych w latach 2008-2011 przez samorządy powiatowe na to zadanie, miał tendencję malejącą (w 2008 r. – 14,7%, w 2009 r. – 9,6%, w 2010 r. – 8,3%, a w 2011 r. 8,4% ogółu wydatków na rehabilitację społeczną). Zmniejszyła się także średnia wysokość pomocy (z 3.768 zł w 2008 r. do 3.276 zł – w 2011 r.). Podobna sytuacja miała miejsce w przypadku zadania polegającego na dofinansowaniu sprzętu rehabilitacyjnego i zaopatrzenia ortopedycznego. W 2008 r. wydatki na ten cel stanowiły 19,8%, w 2009 r. – 18,4%, w 2010 r. – 14,9%, a w 2011 r. – 18,5% ogółu wydatków na rehabilitację społeczną, przy zmniejszającej się średniej kwocie dofinansowania (z 850 zł w 2008 r. do 585 zł – w 2011 r.). W tej sytuacji wsparcie osoby niepełnosprawnej przy zakupie (kosztownego) wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym, czy urządzenia brajlowskiego, nie było możliwe. Z analiz wynikało ponadto, że samorządy w ograniczonym zakresie wspierały osoby niepełnosprawne w zakupie sprzętu komputerowego, a dostęp do wsparcia w ramach dofinansowania sprzętu rehabilitacyjnego i zaopatrzenia ortopedycznego był reglamentowany przez barierę dotyczącą wysokości dochodu uprawniającą do korzystania z pomocy.

3.2. Spośród trzech programów Rady Nadzorczej PFRON, skierowanych w latach 2011-2013 do samorządów powiatowych, poziom kosztów i skuteczność wykonania zadań były przedmiotem ewaluacji w dwóch z nich, tj. *Junior i Aktywny samorząd*.

PFRON zlecił także przygotowanie ekspertyzy *Analiza potrzeb i cen rynkowych protez dla pacjentów po amputacjach kończyn, rokujących poprawę lub utrzymanie funkcji umożliwiających aktywność zawodową* (wykonana została przez Konsultanta Wojewódzkiego ds. Rehabilitacji dla Województwa Mazowieckiego).

W przypadku realizacji programów zatwierdzanych przez Radę Nadzorczą PFRON, do działań Funduszu mających na celu zwiększenie skuteczności oraz efektywności wydatkowania środków przekazywanych na programy realizowane przez samorządy terytorialne zaliczyć należy działania, których efektem jest ustalenie właściwego adresata pomocy, poprawne wyznaczenie warunków uczestnictwa w programie oraz uzyskania w jego ramach pomocy – przy danych nakładach. Np. w 2012 r. rozpoczęły się prace związane z możliwością uruchomienia wsparcia osób niepeł-

⁴² Art. 51 ust. 3d ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

⁴³ Art. 44 ust. 3 pkt 1 ustawy o finansach publicznych.

⁴⁴ Por. § 3 rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 marca 2004 r. w sprawie zasad i trybu sprawowania kontroli przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 63, poz. 586).

nosprawnych po amputacjach w zakupie protezy kończyny. Przed wdrożeniem programu oszacowano liczbę potencjalnych beneficjentów pomocy oraz ustalono przybliżone koszty zaopatrzenia jednej osoby w protezę, w zależności od przyczyny i poziomu amputacji oraz aktywności danej osoby (przede wszystkim zawodowej). W związku z prowadzonymi pracami projektowymi Fundusz uzyskał z NFZ potrzebne informacje.

Po uruchomieniu Modułu II (dofinansowanie nauki na poziomie wyższym) w pilotażowym programie *Aktywny samorząd* Fundusz przygotował dla realizatorów programu prawdopodobny rozkład wniosków o dofinansowanie (na podstawie oświadczenia studentów o aktualnej właściwości terytorialnej), co pozwoliło zaplanować działania i niezbędne zasoby.

Realizacja programów Rady Nadzorczej PFRON podlegała też okresowym audytom wewnętrznym. W 2013 r., w ramach zadania *Realizacja programu Aktywny samorząd*, audytor wewnętrzny przedstawił w trybie doradczym rekomendacje z propozycjami zmian przy realizacji programu, służących uproszczeniu i ograniczeniu uznaniowości przy rozpatrywaniu wniosków osób niepełnosprawnych, a także zwiększeniu wymagań odnośnie rozliczania wykorzystania środków Funduszu przekazywanych samorządom powiatowym. Audyt został przeprowadzony ponownie w 2014 r. a w jego zakresie znalazło się sprawdzenie poprawności działań bezpośrednio w wybranych jednostkach samorządu powiatowego.

Fundusz nie dokonywał szczegółowych analiz ponoszonych kosztów oraz efektywności realizacji zadań, na które przeznaczone są środki rozdzielane według algorytmu, ponieważ nie posiada uprawnień do dokonywania oceny działań powiatu w tym zakresie (poza kontrolą na miejscu).

PFRON w latach 2012 i 2013 realizował zadania w ramach Funkcji 13 i 14 budżetu zadaniowego.

Fundusz planował wielkość miernika dla samorządów powiatowych w oparciu o dane wieloletnie, ale bezpośredni wpływ na jego wykonanie miały samorządy, które samodzielnie określają zadania, na które przeznaczają środki PFRON oraz ich wysokość.

Np. w 2012 r., w ramach Funkcji 13 realizowano zadanie 13.2 *Aktywizacja społeczna osób niepełnosprawnych*. Jego celem było zwiększenie aktywności społecznej osób niepełnosprawnych. Cel mierzony był przy wykorzystaniu miernika *Liczba osób niepełnosprawnych objętych działaniami w zakresie rehabilitacji społecznej, które korzystają z różnych form wsparcia*. Plan według ustawy budżetowej wynosił 619.710 osób, plan po zmianach – 726.034 osób, wartość miernika osiągnięto na poziomie 756.978 osób. Wpływ na osiągnięty poziom miernika miały zadania z zakresu rehabilitacji społecznej, realizowane przez jednostki samorządu terytorialnego i zadanie *Wyrównywanie różnic między regionami* wykonywane przez jednostki organizacyjne PFRON. W ramach zadania 13.2 Fundusz realizował m.in. działanie 13.2.1.1 *Koordinacja i wspieranie rehabilitacji społecznej, realizowanej przez jednostki samorządu terytorialnego*. Jego celem było zaspokojenie potrzeb osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej realizowanej przez samorządy terytorialne. Cel mierzony był przy wykorzystaniu miernika *Liczba osób niepełnosprawnych, które otrzymały wsparcie na 100 osób niepełnosprawnych w wieku 15 lat i więcej*. Plan według ustawy budżetowej wynosił 15,0, po zmianach – 18,4, a wykonanie – 19,3 osoby.

Fundusz dokonał wewnętrznej analizy mierników w budżecie zadaniowym, z której wynikała potrzeba odejścia od stosowania, ocenionych jako nieprecyzyjne, miar liczbowych. Wydział Finansowy PFRON zaproponował, aby wartość mierników w realizacji poszczególnych zadań Funduszu mierzyć liczbą osób fizycznych (ustalonych według numeru PESEL), a tym samym ustaleniu faktycznej liczby osób, którym udzielono pomocy ze środków publicznych, co wyeliminuje błędy wynikające ze stosowanych dotychczas metod. Wprowadzenie precyzyjnych miar wydatkowania środków Funduszu umożliwi bardziej skuteczny i efektywny monitoring wydatkowania środków publicznych, a tym samym przyczyni się do lepszego zarządzania środkami PFRON. Dotyczy to w szczególności wykorzystania środków Funduszu przekazywanych jednostkom samorządu terytorialnego na podstawie algorytmu. Obecnie w PFRON prowadzone są w tej sprawie działania przygotowawcze (spotkania konsultacyjne z przedstawicielami Biura Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych).

W PFRON nie funkcjonuje mechanizm poszukiwania i upowszechniania najlepszych praktyk realizacji zadań przez samorządy powiatowe, ze względu na brak możliwości prowadzenia analiz różnic w skuteczności i kosztach jednostkowych zadań finansowanych ze środków przekazywa-

nych według algorytmu⁴⁵. W zakresie dotyczącym programów Rady Nadzorczej PFRON zbierano natomiast dane dotyczące stosowania dobrych praktyk. Np. przy wyznaczaniu maksymalnej kwoty dofinansowania zakupu sprzętu czy usługi w pilotażowym programie *Aktywny samorząd*, kwota ta wynika z dotychczasowych praktyk i analizy cen obowiązujących na rynku. Tylko w niektórych przypadkach można ubiegać się o wyższą kwotę dofinansowania (moduł I, obszar B, zadanie 2 oraz obszar C, zadania 1 i 2). Warunkiem udzielenia pomocy w tym zakresie, jest – określona w zasadach realizacji programu – opinia eksperta powołanego przez realizatora programu lub PFRON, który ocenia celowość zwiększenia kwoty dofinansowania. W zakresie dofinansowania zakupu sprzętu elektronicznego, jego elementów lub oprogramowania dla osób niewidomych Fundusz opracował i udostępnił realizatorom programu materiał pomocniczy *Urządzenia Brajlowskie – informacje pomocnicze dla realizatorów pilotażowego programu „Aktywny samorząd”*.

W okresie objętym kontrolą PFRON przeprowadził lub zlecił przeprowadzenie następujących badań dotyczących zadań realizowanych ze środków Funduszu przez samorządy powiatowe:

- badanie *Zakłady aktywności zawodowej w 2013 r.*, zrealizowane w całości przez pracowników PFRON;
- badanie ewaluacyjne *on going* programu PFRON *JUNIOR – program aktywizacji zawodowej absolwentów niepełnosprawnych*; 2012 r., koszt – 81 tys. zł;
- badanie ewaluacyjne *on going* pilotażowego programu PFRON *Aktywny samorząd*; 2014 r., koszt – 88,7 tys. zł;
- badanie satysfakcji klientów zewnętrznych PFRON; 2014 r., koszt – 82,4 tys. zł. Z raportu wynikało m.in., że najwyższe zadowolenie odnotowano w grupie jednostek samorządu powiatowego realizujących zadania ustawowe z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej lub program *Aktywny samorząd* – 73% PCPR oceniło dobrze współpracę z Funduszem, kolejne 26% wystawiło ocenę przeciętną, a 1% słabą. W raporcie stwierdzono ponadto, iż na podstawie uzyskanych w badaniu wyników, odnosząc się do sposobu dostarczenia usługi, który leży w kompetencjach PFRON, rekomenduje się przede wszystkim utrzymanie jego wysokiego poziomu. Zastrzeżenia samorządów powiatowych dotyczyły kwestii, na które PFRON nie ma bezpośredniego wpływu, tj. wysokości środków otrzymanych zgodnie z algorytmem oraz wysokości środków otrzymanych na obsługę zadań.

Ponadto, realizowane były:

- *Badanie sytuacji warsztatów terapii zajęciowej*, opracowano raport metodologiczny, będący podstawą rozpoczęcia badań terenowych; koszt badania – 227,6 tys. zł;
- badanie ewaluacyjne programu PFRON *Wyrównywanie różnic między regionami II*, opracowano raport metodologiczny, będący podstawą rozpoczęcia badań terenowych; koszt badania – 109,5 tys. zł.

(akta kontroli str. 383-553, 599-601, 992-1025, 1762-1763, 1771-1828)

Ustalone
nieprawidłowości
Uwagi dotyczące
badanej działalności

W działalności Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

NIK podziela stanowisko PFRON, że *planowane przygotowanie nowego oprogramowania umożliwi wprowadzenie jasnych i precyzyjnych miar wydatkowania środków publicznych, tym samym przyczyni się do bardziej racjonalnego i celowego zarządzania środkami PFRON. Dotyczy to w szczególności wykorzystania środków Funduszu przekazywanych jednostkom samorządu terytorialnego w ramach algorytmu*. Służyć ma temu możliwość identyfikowania (według numerów PESEL) osób niepełnosprawnych, korzystających z pomocy z różnych źródeł. Zdaniem NIK optymalnemu wykonywaniu nadzoru⁴⁶ nad wykorzystaniem środków przekazywanych samorządom na realizację ustawowych zadań służyłaby też analiza kosztów jednostkowych zadań realizowanych przez samorządy ze środków przekazywanych według algorytmu⁴⁷.

⁴⁵ Por. opis w pkt 3.2 niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

⁴⁶ Art. 51 ust. 3 pkt 6 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

⁴⁷ Mogłaby ona – zdaniem NIK – stanowić podstawę nie tylko do wskazywania samorządów do kontroli, ale także do identyfikowania najskuteczniejszych metod rehabilitacji, modyfikowania zasad wykorzystania środków rozdzielanych według algorytmu, a także promocji najlepszych praktyk dostrzeżonych w działalności samorządów. Wymaga to analizy obecnego systemu sprawozdawczości i dostosowania go do potrzeb takiego oprogramowania, jeszcze przed rozpoczęciem jego budowy (por. uwagi NIK dotyczące badanej działalności na str. 9 niniejszego wystąpienia).

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w zbadanym zakresie.

4. Wykonywanie nadzoru nad wykorzystaniem środków przekazanych beneficjentom

4.1. Jednym z zadań Zarządu Funduszu jest sprawowanie kontroli nad wykorzystaniem środków Funduszu, przekazywanych na realizację zadań określonych ustawą⁴⁸. Stwierdzono, że Wydział Kontroli i Oddziały Funduszu przeprowadziły łącznie 127 kontroli w zakresie prawidłowości wykorzystania środków przekazanych samorządom powiatowym na podstawie algorytmu⁴⁹. Nieprawidłowości w wydatkowaniu tych środków stwierdzono w 97 kontrolach⁵⁰ (76,4% ogólnej liczby przeprowadzonych kontroli). Analiza dokumentacji dotyczącej 25 kontroli przeprowadzonych przez Wydział Kontroli wykazała, iż nieprawidłowości dotyczyły m.in.:

- przyjmowania przez powiatowe centra pomocy rodzinie dokumentów finansowych dotyczących zakupu i montażu urządzeń z zakresu likwidacji barier architektonicznych w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych niewłaściwie opisanych, bądź nieuwzględniających wkładu własnego;
- przekazywania przez powiatowe centra pomocy rodzinie dofinansowania organizatorom turnusów rehabilitacyjnych po obowiązującym w tym zakresie terminie;
- przekazywania z opóźnieniem przez osoby niepełnosprawne do powiatowego centrum pomocy rodzinie informacji o wyborze turnusu rehabilitacyjnego,
- zrefundowania kosztów zakupu urządzenia USG, na którym bezpośrednio nie wykonywały pracy osoby niepełnosprawne;
- dokonania potrąceń związanych z opłatami pocztowymi z przekazanych wnioskodawcom dofinansowań do przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych;
- braku dokumentów świadczących o wykonywaniu przez pracowników powiatowego centrum pomocy rodzinie kontroli wykorzystania środków Funduszu, mimo zastrzeżenia takiej możliwości w zawartych umowach.

Oddziały PFRON przeprowadziły też 161 kontroli prawidłowości wykorzystania środków w latach 2011-2013 w ramach trzech programów Rady Nadzorczej, tj. *Junior* (27 kontroli), *Program wyrównywania różnic między regionami* (132 kontrole), *Aktywny samorząd* (2 kontrole). Nieprawidłowości stwierdzono w wyniku 48 kontroli (29,8% ogólnej liczby kontroli w ww. zakresie).

Z powyższego wynika, że liczba przeprowadzonych kontroli w zakresie prawidłowości wykorzystania środków przekazanych samorządom powiatowym według algorytmu w latach 2011-2013 była niższa (o 34 kontrole) w porównaniu z liczbą kontroli w zakresie kontroli prawidłowości wykorzystania w tych latach środków w ramach trzech programów Rady Nadzorczej, adresowanych do samorządów powiatowych, przy dużym zróżnicowaniu środków przekazanych przez PFRON, tj. odpowiednio: 2.139.492,3 tys. zł i 342.215 tys. zł. Ustalono też, że udział kontroli, w wyniku których stwierdzono nieprawidłowości w wydatkowaniu środków przekazanych według algorytmu, w ogólnej liczbie kontroli dotyczących tego zakresu wyniósł 76,4%, natomiast analogiczny udział dla kontroli dotyczących trzech programów Rady Nadzorczej, wyniósł 29,8%. Brak możliwości modyfikowania zasad wydatkowania przez samorządy powiatowe środków z algorytmu ogranicza nadzór PFRON nad ich wykorzystaniem, w przeciwieństwie do programów Rady Nadzorczej, które podlegają ponadto ewaluacji.

Prezes Zarządu Funduszu, w wyniku przeprowadzonych postępowań administracyjnych⁵¹, wydał 6 decyzji nakazujących samorządom powiatowym zwrot wypłaconych środków Funduszu przekazanych w latach 2011-2013 według algorytmu na łączną kwotę 126,4 tys. zł wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych. Na dzień 30 września 2014 r. trzy z powyższych decyzji miały status decyzji ostatecznych i w ich wyniku samorządy powiatowe dokonały zwrotu na rachunek bankowy Funduszu łącznej kwoty 28,4 tys. zł.

⁴⁸ Art. 51 ust. 3 pkt 6 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

⁴⁹ Z tego: 25 kontroli Wydział Kontroli i 102 kontrole Oddziały PFRON.

⁵⁰ Z tego: w 24 kontrolach przeprowadzonych przez Wydział Kontroli i w 73 przeprowadzonych przez Oddziały PFRON.

⁵¹ Na podstawie art. 107 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 ze zm.) oraz art. 45 ust. 3a i art. 49 ust. 1 pkt 1 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Wydział Audytu Wewnętrznego PFRON przeprowadził w 2013 r. zadanie *Realizacja programu Aktywny samorząd* w 8 oddziałach i Wydziale Realizacji Programów PFRON oraz w 8 samorządach powiatowych. W jego wyniku, w przyjętych przez Zarząd PFRON *Zasadach realizacji programu Aktywny samorząd na 2014 r.*, wprowadzono zmiany, polegające m.in. na odstąpieniu od dodatków dla studentów w zależności od wyników w nauce, rodzaju schorzenia i miejsca zamieszkania; określeniu dla samorządów powiatowych zarówno terminu, jak i przedmiotu kontroli; wyznaczeniu na dzień 30 października ostatecznego terminu przyznania środków samorządom powiatowych na realizację wypłat II transzy środków w ramach Modułu II.

4.2. Według wykazanego w sprawozdaniach przez samorządy powiatowe stanu na koniec 2011 r. funkcjonowało 667 warsztatów terapii zajęciowej, w których terapią objęto 23.677 osób. Według analogicznych danych, na koniec 2012 r. i 2013 r. funkcjonowało odpowiednio 672 i 680 warsztatów, w których terapią objęto 24.318 i 24.711 osób.

Środki wydatkowane na pokrycie kosztów działalności warsztatów wyniosły w 2011 r. ogółem 386.983,1 tys. zł, z tego środki PFRON – 345.585,7 tys. zł (89,3%), powiatów – 37.718,8 tys. zł (9,7%), pozyskane przez powiaty z innych źródeł – 3.678,6 tys. zł (1%). W 2012 r. na działalność warsztatów wydatkowano 399.192,4 tys. zł, z tego środki PFRON – 356.441,7 tys. zł (89,3%), powiatów – 39.068,8 tys. zł (9,8%), pozyskane przez powiaty z innych źródeł – 3.681,9 tys. zł (0,9%). W 2013 r. wydatkowano natomiast 405.957 tys. zł, z tego środki PFRON – 361.490,8 tys. zł (89%), powiatów – 40.312 tys. zł (9,9%) oraz pozyskane przez powiaty z innych źródeł – 4.154,2 tys. zł (1,1%). Środki pozyskane przez powiat z innych źródeł stanowiły co najmniej 10% kosztów działalności warsztatów w 6 samorządach w 2011 r. i 5 – w latach 2012 i 2013 (w tych przypadkach koszty działalności warsztatów nie były finansowane ze środków własnych powiatów)⁵². W 2013 r. finansowano koszty działalności warsztatów w 247 powiatach ze środków PFRON i środków powiatu, a w 107 powiatach koszty te były współfinansowane z innych źródeł pozyskanych przez powiat.

We wszystkich powiatach, w których funkcjonowały warsztaty, koszty ich funkcjonowania były w co najmniej 10% pokrywane przez samorząd powiatowy (środki własne uzupełnione innymi źródłami finansowania pozyskanymi przez powiaty).

W przekazanej NIK przez PFRON zbiorczej sprawozdawczości nie były sumowane liczby uczestników warsztatów, którzy po zakończeniu rehabilitacji podjęli pracę. Na podstawie sprawozdań przekazywanych do PFRON przez 14 wybranych samorządów terytorialnych z działalności 58 warsztatów (w latach 2012-2013 r.; w 2011 r. – 57 warsztatów) stwierdzono, iż we wszystkich przypadkach koszty ich działalności były pokrywane ze środków własnych powiatu (w niektórych przypadkach uzupełnionymi środkami z innych źródeł pozyskanymi przez powiat), w wysokości co najmniej 10% kosztów ogółem.

Z analizy danych zawartych w sprawozdaniach wynikało też, iż skuteczność działalności warsztatów w zakresie liczby osób niepełnosprawnych, które ukończyły terapię zajęciową oraz podjęły zatrudnienie była niewielka. W 2011 r. w terapii zajęciowej uczestniczyło 1.901 osób, opuściło warsztaty 171 osób (9%), podjęło zatrudnienie 25 osób (1,3% uczestników). W 2012 r. w terapii uczestniczyły 1.972 osoby, warsztaty opuściły 172 osoby (8,7%), podjęły zatrudnienie 22 osoby (1,1% uczestników). W 2013 r. uczestniczyło w terapii 2.005 osób, warsztaty opuściły 174 osoby (8,7%), a zatrudnienie podjęło 36 osób (1,8% uczestników).

(akta kontroli str. 177-190, 1293-1760, 1764-1768, 1771-1828)

*Ustalone
nieprawidłowości
Uwagi dotyczące
badanej działalności*

W działalności Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Wyniki własnych kontroli PFRON wskazują na częstsze występowanie nieprawidłowości w wykorzystaniu środków przekazanych na podstawie algorytmu, aniżeli środków przekazywanymi w ramach programów uchwalonych przez Radę Nadzorczą PFRON. Udział kontroli, w wyniku których stwierdzono nieprawidłowości w ogólnej liczbie kontroli dotyczących środków z algorytmu wyniósł 76,4%, natomiast programów Rady Nadzorczej – 29,8%. Tymczasem, w relacji do przekazywanych kwot i zakresu zadań, kontrola środków przekazywanych w ramach algorytmu była prowadzona z mniejszą intensywnością, niż środków przekazanych na realizację programów

⁵² Taka sytuacja miała miejsce w latach 2011-2013 w powiatach: kłodzkim, legnickim, radzyńskim, strzelecko-drezdeńskim, choszczeńskim oraz w 2011 r. w powiecie krośnieńskim (odrzańskim).

Ocena cząstkowa

Wnioski
pokontrolne

Rady Nadzorczej, w wypadku których dofinansowania podlegają ponadto cyklicznym badaniom ewaluacyjnym. Zdaniem NIK wskazana byłaby zatem zmiana proporcji w liczbie tych kontroli w odniesieniu do środków dzielonych według algorytmu, a ustawowe zagwarantowanie samodzielności rad powiatów w zakresie określenia zadań, na które przeznaczano środki dzielone według algorytmu, nie może być przeszkodą w zmianie podejścia do kontroli.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w badanym obszarze.

IV. Uwagi i wnioski

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁵³, wnosi o:

1. Przeprowadzanie w PFRON analiz kosztów jednostkowych zadań realizowanych przez samorządy powiatowe ze środków przekazanych według algorytmu, w celu ich ewentualnego wykorzystania na etapie planowania kontroli oraz identyfikacji najskuteczniejszych metod rehabilitacji i modyfikacji zasad wykorzystania środków z algorytmu a także identyfikacji najlepszych praktyk wykorzystania środków, m.in. przez uwzględnienie w projektowanym oprogramowaniu informatycznym funkcjonalności wspomagających ten proces.
2. Zmianę proporcji w odniesieniu do liczby przeprowadzanych kontroli, aby uwzględnić większe ryzyko nieprawidłowości występujące przy wykorzystaniu środków dzielonych według algorytmu.
3. Uwzględnianie, przy planowaniu kontroli, różnic stwierdzonych w kosztach jednostkowych realizacji zadań finansowanych ze środków dzielonych według algorytmu.
4. Uwzględnienie w sprawozdaniach składanych przez samorządy powiatowe, w odniesieniu do środków dzielonych według algorytmu, danych niezbędnych do pomiaru kosztów jednostkowych i analizy skuteczności, zwłaszcza w zakresie staży oraz wybranych rodzajów sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla Prezesa Zarządu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, Prezesowi Zarządu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Departamentu Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny Najwyższej Izby Kontroli.

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 15 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia 24 listopada 2014 r.

Kontrolerzy:

Główni specjaliści kontroli państwowej

Bożena Matyjasiak

Leszek Patocki

Dyrektor

Departamentu Pracy,
Spraw Społecznych i Rodziny

Jacek Szczerbiński

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków

⁵³ Dz. U. z 2012 r., poz.82 ze zm.